Padden.nu 2014
Amfibieëntrek in een droog en warm voorjaar

REPTIELEN AMFIBIEËN VISSEN ONDERZOEK NEDERLAND

RAVON

padden·nu

Padden.nu 2014

Amfibieëntrek in een droog en warm voorjaar

J.E. Herder & R.A. van Leeningen

November 2014

STICHTING RAVON
POSTBUS 1413
6501 BK NIJMEGEN
www.ravon.nl

Colofon

© 2014 Stichting RAVON, Nijmegen
Rapportnummer: 2007.003F
Tekst: Jelger Herder & Rolf van Leeningen
M.m.v. Peter Frigge
Foto omslag: Gewone pad lift stiekem mee op groene kikker - © Jelger Herder
Soortfoto's: Jelger Herder
Wijze van citeren: Herder, J.E. & R.A. van Leeningen, 2014. Padden.nu 2014. Amfibieëntrek in een droog en warm voorjaar. Stichting RAVON 2014.

INHOUD

1 INLEIDING 5

2 METHODE 6
2.1 Telmee 6
2.2 Invoeren op de juiste dag 6

3 RESULTATEN 7
3.1 Aantallen overgezette amfibieën per traject 7
3.2 Aantallen overgezette amfibieën per soort 9
3.3 Verloop van de amfibieëntrek 10
3.3.1 Klimatologie 11
3.3.2 Algemene amfibieëntrek in 2009 13
3.3.3 Gewone pad 14
3.3.4 Bruine kikker 15
3.3.5 Kleine watersalamander 16
3.3.6 Alpenwatersalamander 17
3.3.7 Heikikker 18
3.3.8 Rugstreeppad 19
3.3.9 Groene kikker 20
3.3.10 Kamsalamander 21

4 CONCLUSIES & AANBEVELINGEN 22

5 DANKWOORD 23

6 LITERATUUR 24

1 INLEIDING

Eind 2007 is het project Padden.nu gestart. Padden.nu is een gezamenlijk project van stichting RAVON, IVN, KNNV en Landschap Noord-Holland. Het belangrijkste doel is het samenbrengen en ondersteunen van werkgroepen die actief zijn in het beschermen van amfibieën. De spil van het project is de interactieve website www.padden.nu. Deze website vormt een platform voor alle mensen en organisaties die betrokken zijn bij het overzetten van amfibieën tijdens de trekperiode en organisaties of instanties die daar beroepsmatig mee te maken hebben, zoals gemeenten, wegberm- of grote terreinbeheerders. De site richt zich op uitwisseling van kennis en ervaring tussen de vele verschillende paddenwerkgroepen of individueel werkende overzetters. Verder vermeldt de site allerlei wetenswaardigheden over de Nederlandse amfibieën en hun bescherming en biedt hij hulp voor het herkennen van soorten. Paddenwerkgroepen kunnen zich aanmelden bij Padden.nu en een eigen pagina inrichten op de website. Naast algemene informatie hebben de werkgroepen de mogelijkheid hun overzetresultaten door te geven, die vervolgens worden weergegeven in een actuele grafiek op hun werkgroeppagina.

Paddenwerkgroepen

In 2014 staan er in totaal 78 werkgroepen geregistreerd op Padden.nu. In alle provincies bevinden zich één of meer paddenwerkgroepen (zie figuur 1). Van deze 78 werkgroepen, met in totaal 102 trajecten, hebben er 49 hun overzetresultaten doorgegeven aan Padden.nu. Dat is minder dan de voorgaande jaren. Dit wordt mede veroorzaakt doordat werkgroepen waarvan in 2014 geen gegevens zijn ingevoerd niet extra meer zijn benaderd in tegenstelling tot 2012/2013. Vier werkgroepen hebben hun gegevens op papier of digitaal doorgegeven. Het streven is dat alle werkgroepen zelf hun telgegevens invoeren op Telmee.

Figuur 1: Overzichtskaart van de aangesloten werkgroepen op Padden.nu in 2014

2 METHODE

2.1 Telmee

De aantallen overgezette dieren zijn per traject doorgegeven via de website www.telmee.nl. Door voor elk traject een apart account aan te maken op Telmee is het mogelijk om de ingevoerde data per traject te presenteren in actuele grafieken op Padden.nu. Het merendeel van de paddenwerkgroepen voert zelf zijn waarnemingen in. Voor een klein aantal (nieuw) aangemelde werkgroepen heeft RAVON de data voor 2014 ingevoerd. Dit is in voorafgaande jaren eveneens voor een aantal werkgroepen gedaan. Deze data wordt echter niet per dag ingevoerd maar het gaat hier om jaartotalen. Hierdoor konden deze gegevens niet worden meegenomen in de grafieken die het verloop van de trek laten zien. Door voor deze werkgroepen een account aan te maken en eenmalig de gegevens in te voeren, wordt de drempel om zelf in te gaan voeren op Telmee verlaagd. Het is de bedoeling dat deze werkgroepen zelf hun overzetresultaten invoeren. Meer informatie over het doorgeven van waarnemingen is te vinden op www.padden.nu onder het tabblad waarnemingen.

In dit verslag zijn alleen de resultaten opgenomen van de werkgroepen die hun waarnemingen hebben doorgegeven. In totaal zijn er door de bij Padden.nu aangesloten werkgroepen dus meer dieren overgezet!

2.2 Invoeren op de juiste dag

Sommige werkgroepen zetten 's avonds en andere zetten 's morgens dieren over. Dit heeft als gevolg dat de trek van één gunstige nacht op twee verschillende dagen wordt ingevoerd (door de ene groep op de datum van de avond en door de andere groep op de datum van de dag erna). Dit levert een vertekend beeld op in de totaaloverzichten. Er is daarom besloten om alle data van de ochtendronden op de datum van de avond ervoor te schrijven, omdat het grootste aantal dieren vlak na de schemer trekt. Hoewel ze pas 's morgens uit de emmers worden gehaald, waren de dieren toch wel degelijk de dag daarvoor al aan het trekken.

3 RESULTATEN

3.1 Aantallen overgezette amfibieën per traject

De 53 werkgroepen waarvan gegevens bekend zijn hebben samen in 2014 112.722 amfibieën overgezet.

Tabel 1 laat een vergelijking zien van de resultaten uit de voorgaande jaren. Hierbij moet worden opgemerkt dat deze cijfers zijn gebaseerd op het aantal heentrekkende dieren. De terugtrek is in 2009 niet geregistreerd. Om de jaren met elkaar te kunnen vergelijken is een correctie toegepast op de aantallen van 2008 uit Herder (2008).

Tabel 1: Gegevens Padden.nu 2008 t/m 2014 (Bron gegevens: Herder, 2008; Werkman et al, 2009; Herder & Hankman, 2010; Herder, 2011; Van Diepenbeek & Herder, 2014)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Werkgroepen aangesloten bij Padden.nu	30	48	57	63	79	79	78
Werkgroepen die overzetresultaten hebben doorgegeven	18	28	35	43	79	79	53
Trajecten waarvan overzetresultaten zijn doorgegeven	23	57	64	91	104	104	102
Overgezette amfibieën alle werkgroep samen (doorgegeven)	56.913	60.859	95.974	139.727	116.683	133.584	112.722
Overgezette amfibieën per werkgroep gemiddeld (heentrek)	3.162	2.174	2.742	3.249	1.477	1.691	2.127

Uit tabel 1 blijkt dat in 2014 een duidelijk terugval te zien is in het aantal werkgroepen waarvan de gegevens zijn doorgegeven in vergelijking met de 2012 en 2013. Dit is te verklaren doordat er voor 2012 en 2013 een grote extra inspanning is geleverd om de gegevens binnen te krijgen. Alle werkgroepen zijn toen persoonlijk benaderd. Deze inspanning is in 2014 niet herhaald waardoor uiteindelijk minder werkgroepen hun gegevens hebben doorgegeven. Procentueel ligt het aantal werkgroepen dat gegevens heeft doorgegeven weer gelijk met de jaren ervoor (2011 en eerder). Het totaal aantal aangesloten werkgroepen is stabiel gebleven.

De 53 werkgroepen die hun overzetresultaten hebben doorgegeven hebben gemiddeld 2.127 amfibieën per werkgroep overgezet. Dat is meer dan 2012 en 2013 maar minder dan de jaren daarvoor. Dit wordt waarschijnlijk veroorzaakt doordat er in 2012 en 2013 welliswaar meer groepen hun gegevens hebben doorgegeven maar dat veel kleinere groepen toen hun gegevens hebben doorgegeven waardoor er een lager gemiddelde ontstaat.

Uit gegevens van RAVON blijkt dat er zo'n 110 paddenoverzetgroepen in Nederland actief zijn. Uitgaande van gemiddeld 2.127 overgezette amfibieën per werkgroep, kan worden berekend dat in totaal -bij benadering- 233.970 in heel Nederland veilig naar de overkant zijn geholpen. Dat gaat om bijna een kwart miljoen amfibieën! Uitgaande van een gemiddelde gemiddelde lengte van zo een 7 cm gaat het om een stoet van ruim 16 kilometer lang!

Tabel 2 geeft een overzicht van het aantal overgezette dieren per traject. De aantallen per traject variëren van 84 dieren tot meer dan tienduizend. Het Kuinderbos stond een aantal jaren op de tweede plek bij het totaal overgezette aantal dieren. In 2014 is het Kuinderbos gestegen naar de eerste plek op deze ranglijst met een kleine 10.000 overgezette amfibieën. Amerongen, dat vanaf de start van het project de eerste plek bezette, is gedaald naar de derde plek met 8117 overgezette amfibieën. Op de tweede plek staat nu Haaglanden met 9014 overgezette dieren.

Tabel 2: Overzicht van het aantal overgezette dieren per traject

Traject	Plaats	Amfibieën overgezet	Provincie
Grave	Grave	84	Noord-Brabant
Amersfoort Liendert	Amersfoort	113	Utrecht
Zutphen Bronsbergen	Zutphen	134	Gelderland
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn	153	Utrecht
Zutphen Hoeves Leesten	Zutphen	161	Gelderland
Overveen – Korte Zijlweg	Overveen	189	Noord-Holland
Kerkrade – Haanrade 2	Kerkrade	204	Limburg
Olst Dekkerlaan	Olst	238	Overijssel
Heiloo – Belieslaan	Heiloo	254	Noord-Holland
Castricum – traject Zeeweg	Castricum	263	Noord-Holland
Zutphen Warnsveld	Zutphen	268	Gelderland
Diepenveen	Diepenveen	271	Overijssel
Maastricht – Geusseltpad	Maastricht	293	Limburg
Deventer – Het Oosterik	Deventer	295	Overijssel
Overzetgroep Haelen-nunhem	Nunhem	322	Limburg
Zuthpen Wichmond	Zutphen	324	Gelderland
Zutphen Kerkhofweg	Zutpen	332	Gelderland
Wijhe Kappeweg	Wijhe	341	Overijssel
Schouwen	Schuddebeurs	357	Zeeland
Gennep – IVN Maas & Niers	Gennep	359	Limburg
Kerkrade – Haanrade 1	Kerkrade	377	Limburg
Geldrop (IVN)	Geldrop	391	Noord-Brabant
Amersfoort Lageweg	Amersfoort	397	Utrecht
Deventer – De Worp	Deventer	428	Overijssel
Hardenberg	Hardenberg	483	Overijssel
Castricum – traject Heereweg	Castricum	517	Noord-Holland
Overzetgroep Beijlshof – De	Haelen	520	Limburg
Ulvenhout	Ulvenhout	524	Noord-Brabant
Deventer – Diepenveen	Deventer	525	Overijssel
Amsterdam Riekerweg	Amsterdam	598	Noord-Holland
Heemskerk	Heemskerk	680	Noord-Holland
Rhenen-Oost	Rhenen	692	Utrecht
Leersum	Leersum	716	Utrecht
Zutphen Mosselseweg	Vorden	761	Gelderland
Heiloo Ewisweg	Heiloo	762	Noord-Holland
Elst	Else	782	Utrecht
IVN-paddenwerkgroep-Austerlitz	Austerlitz	807	Utrecht
Bennekom	Bennekom	833	Gelderland
Wijhe Onder de Gelder	Wijhe	914	Overijssel
Rheden Middachterallee	Rheden	923	Gelderland

Leeuwarden – Potmarge	Leeuwarden	1004	Friesland
Castricum – traject Vitesse	Castricum	1009	Noord-Holland
Zutphen Schuttestraat	Vorden	1063	Gelderland
Amersfoort Schothorst	Amersfoort	1085	Utrecht
Paddenwerkgroep Groet/	Camperduin	1239	Limburg
Ubbergen – de Refter	Beek-Ubbergen	1301	Gelderland
Twenterand – De Pollen	Vriezenveen	1317	Overijssel
Overveen – Brouwerskolk	Overveen	1333	Noord-Holland
Smorenhoek	Beek-ubbergen	1340	Gelderland
Rheden Harderwijkerweg	Rheden	1352	Gelderland
Overveen (Koningshof-Elswout)	Overveen	1353	Noord-Holland
Velsen – IVN Midkennemerland	Velsen	1387	Noord-Holland
Venlo – 7 trajecten	Venlo	1406	Limburg
Noordwolde – Zuid	Noordwolde-	1608	Friesland
Kerkrade – Hambosweg	Kerkrade	1623	Limburg
Zeeuws Vlaanderen	Hoek	1637	Zeeland
Emmen	Emmen	1869	Drenthe
Paddenwerkgroep Holten	Holten	1885	Overijssel
Soest	Soest	1973	Utrecht
Schoorl	Schoorl	1986	Noord-Holland
Zeist Kerckebosch	Zeist	2000	Utrecht
Heiloo	Heiloo	2070	Noord-Holland
Muntendam	Muntendam	2217	Groningen
Bloemendaal	Bloemendaal	2242	Noord-Holland
Zutphen Baak Beukenlaan	Zutphen	2259	Gelderland
Deventer – Ceintuurbaan	Deventer	2345	Overijssel
Deventer – Schalkhaar	Deventer	2556	Overijssel
Zutphen Epse	Zutphen	2638	Gelderland
Rhenen-West	Rhenen	2786	Utrecht
Rhenen – N255	Rhenen	2840	Utrecht
Beetsterzwaag	Beetsterzwaag	3682	Friesland
Hengelo	Hengelo	4542	Overijssel
Delft – 14 trajecten	Delft	7008	Zuid-Holland
Amerongen	Amerongen	8117	Utrecht
Dierenbescherming Haaglanden	Den Haag	9014	Zuid-Holland
Kuinderbos – SBB werkgroep	Rutte	10051	Flevoland
Totaal		**112722**	

3.2 Aantallen overgezette amfibieën per soort

In totaal zijn er 112.722 amfibieën overgezet in 2014. Het grootste deel werd daarbij tot op soort gedetermineerd. De overige waarnemingen zijn doorgegeven als pad, salamander of kikker.

Het merendeel van de overgezette dieren in 2014 waren gewone padden: 86.160. Op de tweede plaats staat de bruine kikker met 7.322 overgezette dieren. Zoals gebruikelijk is de kleine watersalamander derde in de ranglijst met 5.965 dieren.

Van de overige soorten komt enkel de groene kikker boven de duizend uit (vierde plaats). De reden daarvan is dat het verder zeldzamere soorten betreft, of -wat het meest voorkomt-,

het soorten zijn die later in het voorjaar actief worden en minder massaal trekken dan de koplopers van de lijst. De totalen per soort en het aantal trajecten waarop een soort is waargenomen in 2014 staan weergegeven in tabel 3.

In tabel 3 is ook weergegeven op hoeveel trajecten een soort is overgezet. Dit laat de zeldzaamheid van soorten zien. Bijzonder is dat de heikikker slechts op 1 traject wordt overgezet maar op dat traject toch in zulke grote aantallen dat de soort de vijfde plaats inneemt op de lijst. De gewone pad, bruine kikker, kleine watersalamander zijn de algemeenste soorten en komen op bijna elk traject voor.

Tabel 3: Overzicht van het aantal overgezette dieren per soort

Soort	Aantal overgezette individuen per soort	Aantal trajecten waar soort aanwezig was
Vinpootsalamander	1	1
Boomkikker	14	2
Rugstreeppad	32	5
Alpenwatersalamander	61	7
Bastaardkikker	135	7
Kamsalamander	260	1
Heikikker	360	1
Groene kikker onbepaald	1542	34
Kleine watersalamander	5965	61
Bruine kikker	7322	65
Gewone pad	86160	76

3.3 Verloop van de amfibieëntrek

De gewone pad trekt al bij een minimumtemperatuur van 6°C, salamanders soms bij nog lagere temperaturen. Maar hoe hoger de temperatuur, hoe groter de trek. De amfibieëntrek is echter niet alleen afhankelijk van de temperatuur, ook de luchtvochtigheid speelt een rol. Amfibieën hebben een waterdoorlaatbare huid en zijn daarom gevoelig voor uitdroging. Ze trekken daarom het liefst tijdens vochtig weer. De amfibieëntrek wordt dus gestuurd door een combinatie van temperatuur en luchtvochtigheid. Op de website van Padden.nu staat een tabel die de intensiteit van de amfibieëntrek voorspelt. Ook is er een actuele voorspelmodule, te openen aan de rechterzijde op de voorpagina.

In deze paragraaf worden achtereenvolgens de klimatologie, de algemene amfibieëntrek van 2014 en de migratie per soort besproken.

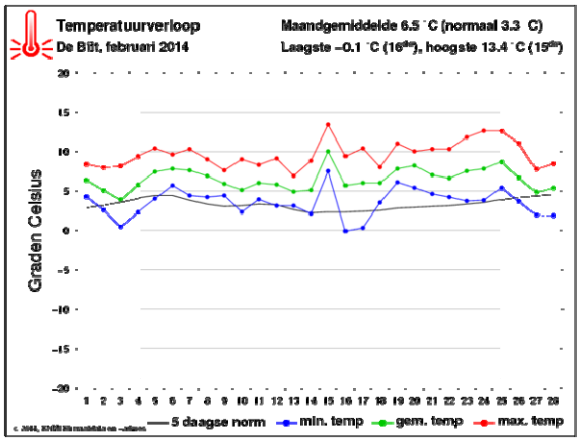
3.3.1 Klimatologie

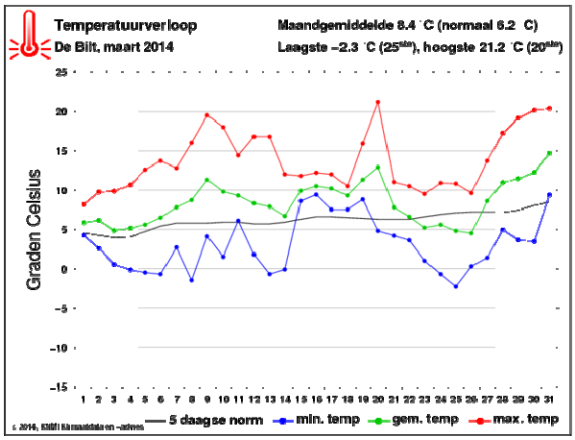
De winter van 2014 was één van de zachtste winters sinds 1706, alleen de winter van 2006-2007 was zachter. Gemiddeld lag de temperatuur op 6,0°C (normale waarde 3,4°C). Alle drie de wintermaanden waren zeer zacht. Op een aantal plekken langs de kust heeft het geen enkele dag gevroren. De winter was dan ook erg zonnig, 249 zonuren tegen normaal 196 zonuren waarbij het zuiden van het land zonniger was dan het oosten. De winter was dan ook aan de droge kant met 189 mm tegen 208 mm normaal. De meeste neerslag viel in de westelijke kustprovincies.

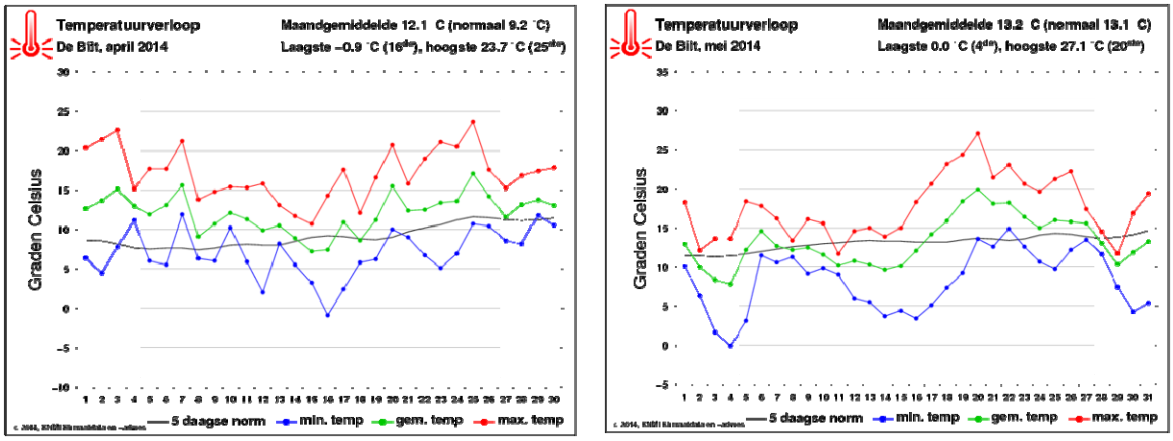
Op 2007 na was de lente van 2014 het zachts sinds het jaar 1706 (11,2°C tegen 9,5°C normaal). Vooral maart en april waren zeer zacht. In de Bilt werd op 20 maart al de 20°C gehaald. Mei was maar iets warmer dan normaal. De lente was iets droger dan normaal (162 tegen 172 mm), vooral maart was erg droog (26 mm tegen 68 mm normaal). Op sommige plaatsen viel niet meer dan 10 mm. Ook april was droger dan gebruikelijk. Mei was daarin tegen nat, 98 mm tegen 61 mm normaal. Er waren wel grote regionale verschillen. 55 mm langs de kust tot lokaal 211 mm in Drenthe. Door het hoge aantal zonuren in maart was deze lente zonniger dan normaal. April was gemiddeld en mei iets somberder.

Tabel 4: overzicht gemiddelde temperaturen en neerslag over de jaren 2008 t/m 2014, afgezet tegen de normale waarden (status 2014). Bron: KNMI, De Bilt

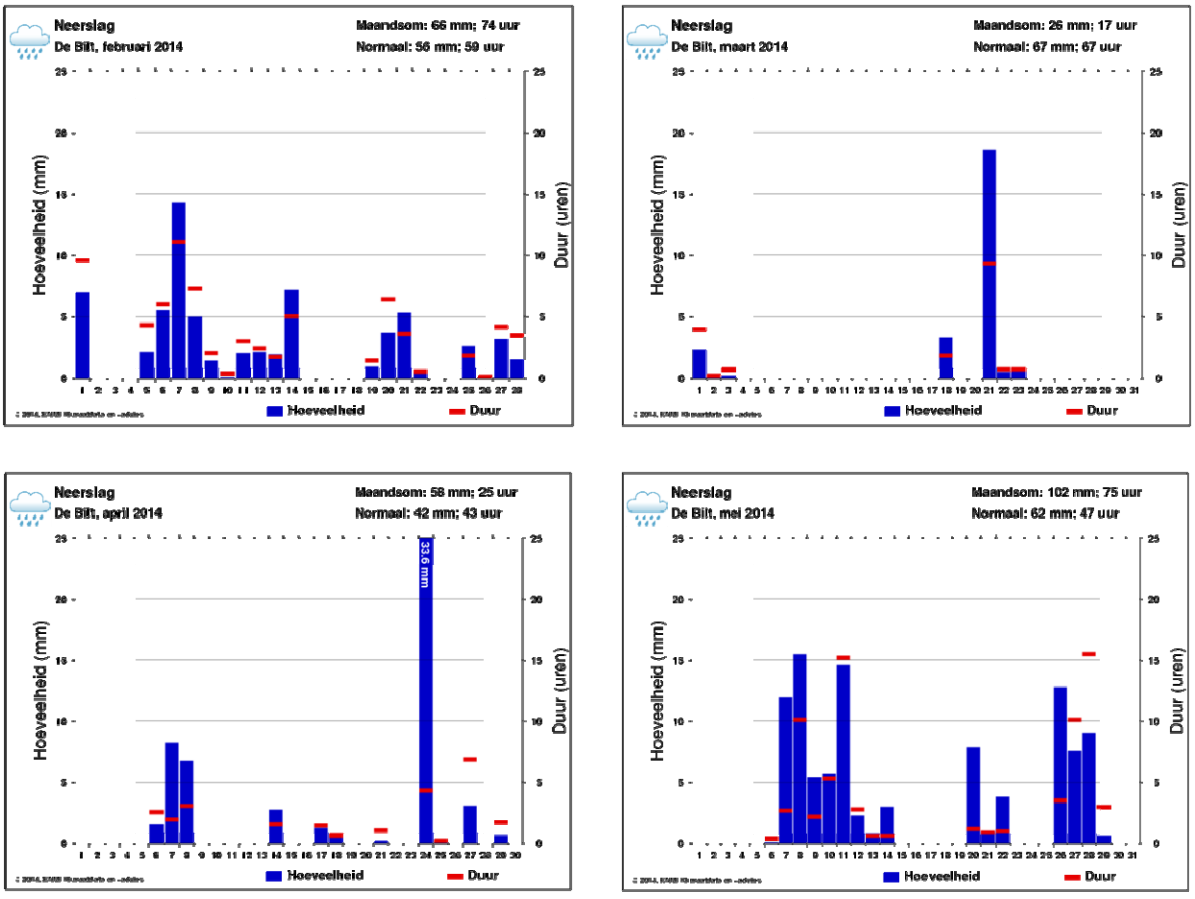
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Normaal (2014)
Winter (december, januari, februari)								
Gemiddelde temperatuur (in °C)	5,1	2,2	1.1	2,3	4,1	2,9	6,0	3,4
Totale neerslaghoeveelheid (in mm)	212	133	201	165	244	254	189	208
Voorjaar (maart, april en mei)								
Gemiddelde temperatuur (in °C)	10,2	10,8	8.9	11	10,4	7,4	11,2	9,5
Totale neerslaghoeveelheid (in mm)	159	133	132	49	152	129	162	172

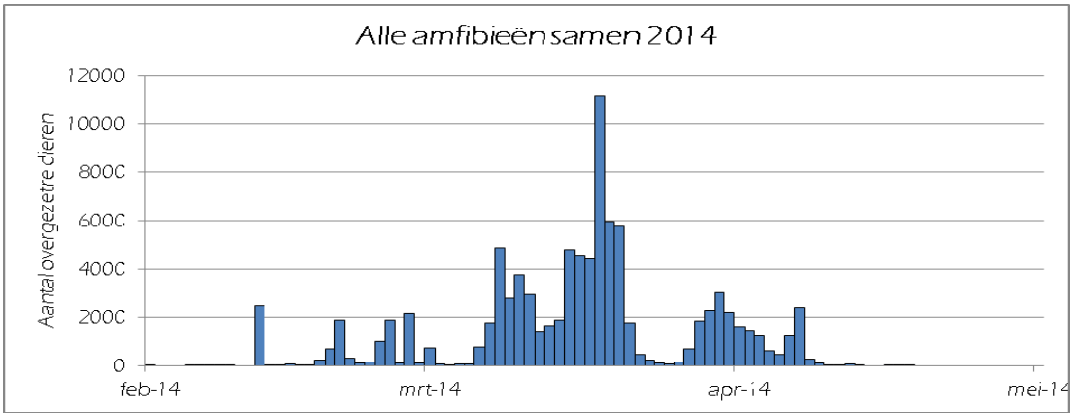
Figuur 2: Temperatuurverloop in februari t/m mei 2014, De Bilt (bron: KNMI)

Figuur 3: Neerslag in februari t/m mei 2014, De Bilt (bron: KNMI)

3.3.2 Algemene amfibieëntrek in 2014

De dagtotalen van overgezette aantallen van alle amfibieen samen staan weergegeven in grafiek 1. Deze grafiek laat zien dat de amfibieëntrek dit jaar verdeeld is in drie activiteitenperiodes met één duidelijke piek en een aantal kleinere pieken. Door de zachte winter begint de amfibieëntrek al in februari. Op 12 februari is een eerste duidelijk piek te zien. In de periode tot ongeveer de eerste week van maart worden er om sommige dagen tot ongeveer 2000 dieren per dag overgezet maar van een echte piek is geen sprake. Het grootste deel van de trek vond plaats in de tweede en derde week van maart. Met als hoogtepunt 18 maart, er werden toen ruim 11.000 amfibieën overgezet. Nadat eind maart een kleine dip zit in het aantal overgezette dieren, is in april weer kleine opleving te zien.

Grafiek 1: aantal overgezette amfibieën (alle soorten samen) per dag in 2014

De grafieken van alle amfibieën samen wordt sterk bepaald door de gewone pad waarbij de andere soorten wat betreft de aantallen in het niet vallen. Howel het over het algemeen een warm voorjaar was was het ook droog, met name in maart. Dat verklaard de laatste piek in april. In de komende paragrafen worden de grafieken per soort besproken van de meest overgezette soorten.

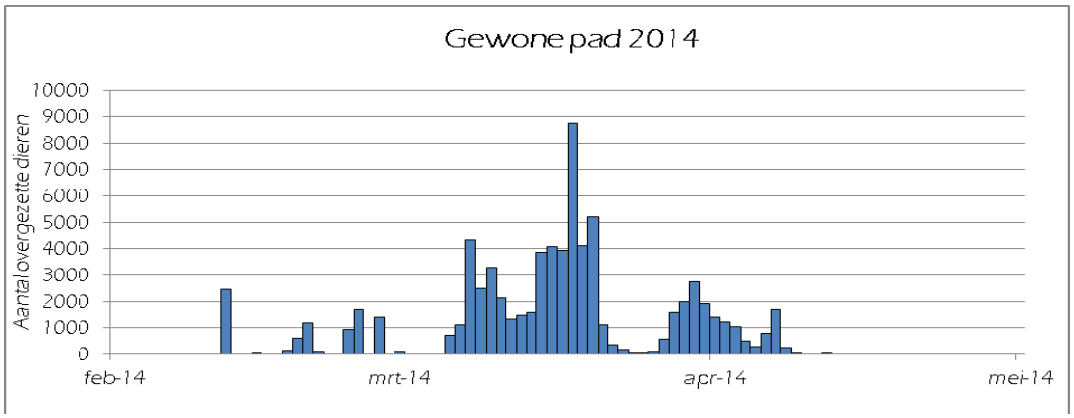

3.3.3 Gewone Pad

De gewone pad had in 2014 drie trekperiodes waarvan de middelste er duidelijk bovenuit stak. In de eerste periode, van half februari tot eind februari werden op verschillende plekken trekkende padden waargenomen. Van een echte piek is echter geen sprake. Het grootste deel van de padden trekt in de tweede en derde week van maart, met een duidelijke piek op 18 maart. In de laatste week van maart tot half april worden nog padden overgezet maar de grootste aantallen zijn toen al geweest.

De gewone pad is in 2014 op 76 verschillende trajecten overgezet.

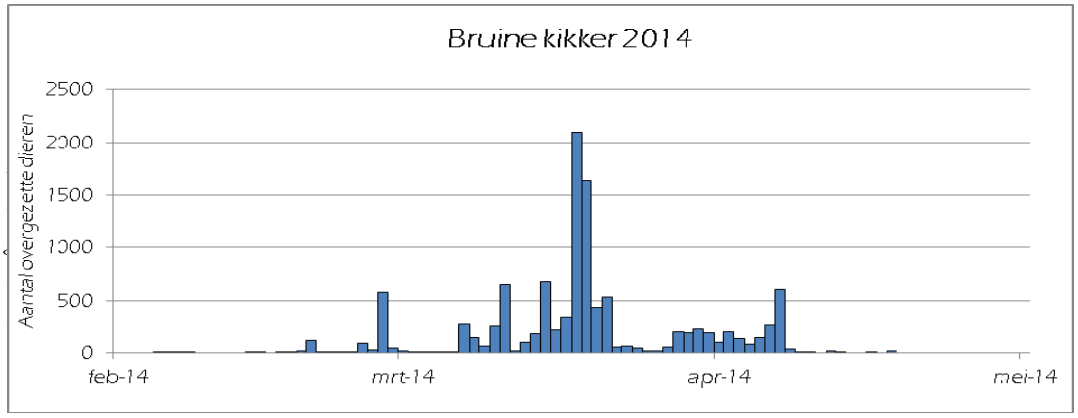
Grafiek 2: Aantal overgezette gewone padden (Bufo bufo) per dag in 2014

3.3.4 Bruine kikker

De eerste noemswaarde trek van de bruine kikker is begonnen op 20 februari met 122 dieren. De trek zet niet echt door, maar een week later op 27 februari worden 579 dieren overgezet. In de dagen daarna worden niet of nauwelijks bruine kikkers overgezet. In de tweede week van maart neemt de trek tijdelijk toe maar de echte grote trek vindt plaats in de derde week van maart. Er is een duidelijke piek op 18 en 19 maart met resp. 2092 en 1636 bruine kikkers. In de laatste week van maart en eerste week van april wordt ook nog redelijke aantallen met bruine kikkers overgezet.

De bruine kikker is in 2014 op 65 verschillende trajecten overgezet.

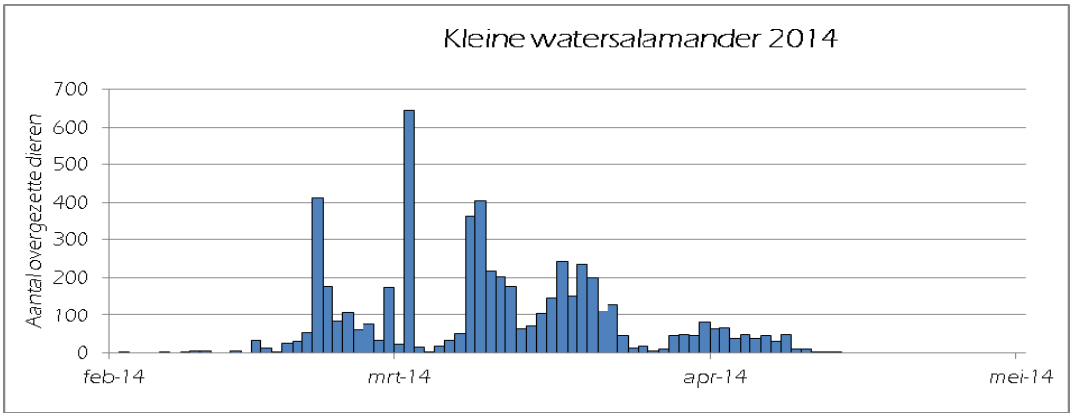
Grafiek 3: Aantal overgezette bruine kikkers (Rana temporaria) per dag in 2014

3.3.5 Kleine watersalamander

De kleine watersalamander is een relatief vroege soort. De trek verliep tussen half februari en half april met drie duidelijke pieken. In de gehele periode is er een constante trek van salamanders. De eerste piek was op 20 februari. Daarna volgt de grootste piek op 1 maart. Er worden dan 644 kleine waterslamanders overgezet. Een derde piek volgt op 7 en 8 maart. In de periode daarna worden nog steeds salamanders overgezet maar van een echte piek is geen sprake.

De kleine watersalamander is in 2014 op 61 verschillende trajecten overgezet.

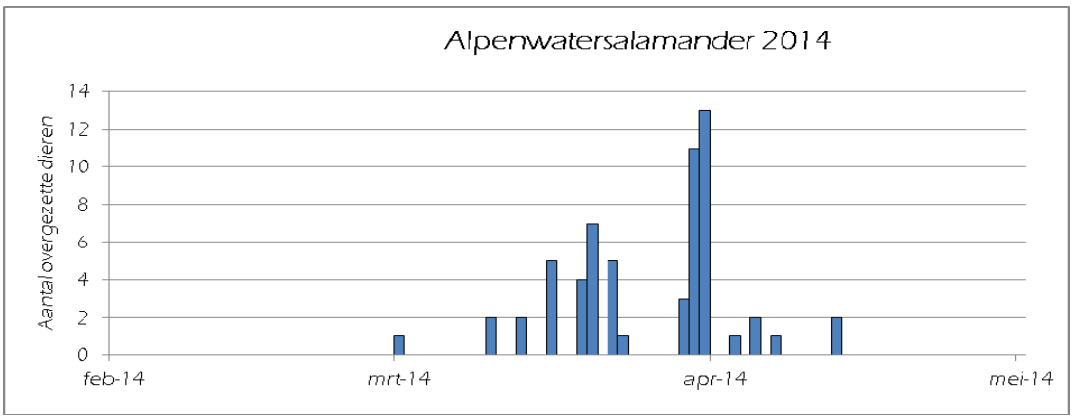
Grafiek 4: Aantal overgezette kleine watersalamanders (Lissotriton vulgaris) per dag in 2014

3.3.6 Alpenwatersalamander

De trek van de Alpenwatersalamander laat in 2014 een zeer onregelmatig patroon zien. Eind februari werd het eerste exemplaar overgezet maar pas half maart worden de aantallen een beetje groter. Er is een duidelijke 'piek' op 29 en 30 maart. Er werden toen resp. 11 en 13 Alpenwatersalamanders overgezet. In de weken daarna worden er niet of nauwelijks salamanders meer overgezet.

De Alpenwatersalamander is in 2014 op 7 verschillende trajecten overgezet.

Grafiek 5: aantal overgezette Alpenwatersalamanders (Mesotriton alpestris) per dag in 2014

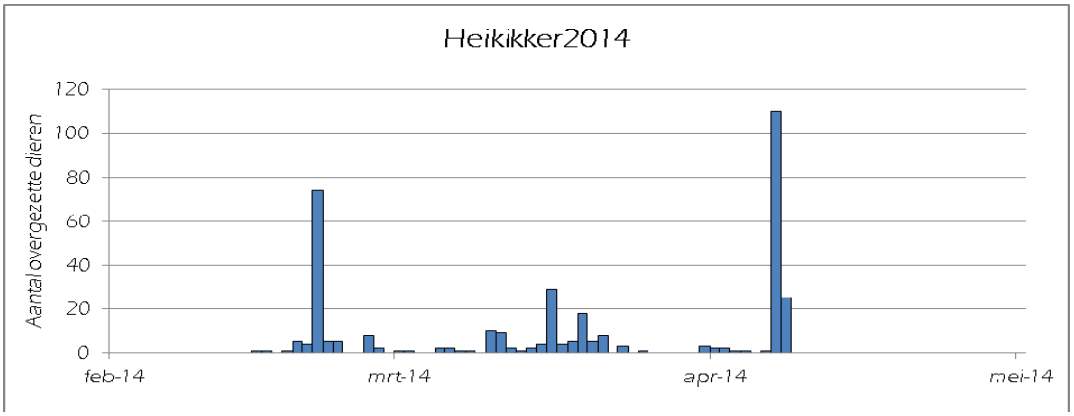
3.3.7 Heikikker

De heikikker migreert vaak net iets eerder dan de gewone pad en de bruine kikker. De paartijd kan onder gunstige weersomstandigheden al eind februari beginnen. Gebruikelijker is echter maart met de hoogste piek van actieve dieren tijdens de voortplanting in de tweede helft van maart (de Jong & Vos in Creemers & van Delft, 2009).

Er zijn voor de heikikker in 2014 twee duidelijke pieken te onderscheiden. De eerste is op 20 februari. De piek ligt duidelijk voor die van gewone pad en bruine kikker en laat zien dat het een vroege soort is. In de weken daarna is er nog wel enige trek van de heikikker maar geen grote aantallen. Op 6 april vindt de grooste piek plaats. Er worden dan 110 heikikkers overgezet. Dat is duidelijk later dan normaal en heeft waarschijnlijk te maken met de ongunstige omstandigheden voor trek in maart (droogte).

De heikikker is in 2014 op 1 traject overgezet, in Beetsterzwaag.

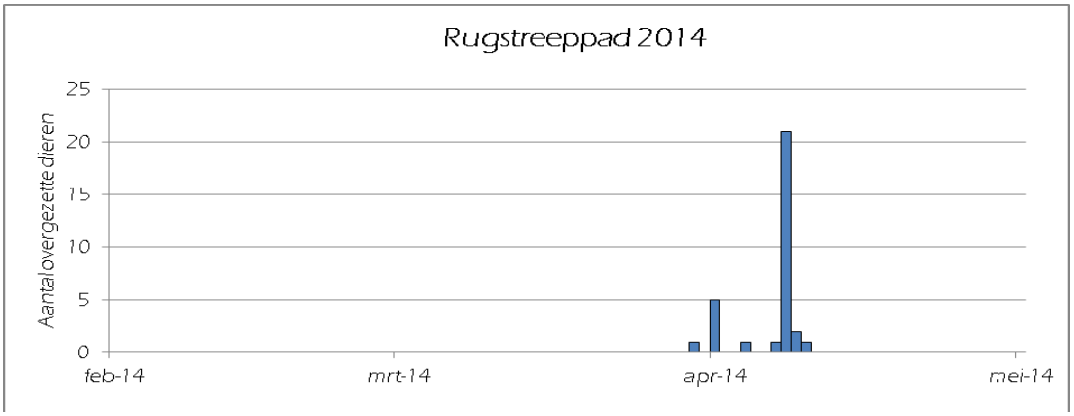
Grafiek 6: Aantal overgezette heikikkers (Rana arvalis) per dag in 2014

3.3.8 Rugstreeppad

De rugstreeppad staat bekend als een late soort en omdat ook niet alle dieren in dezelfde periode trekken is er geen massale trek zoals bij de gewone pad (Verboom, Musters & Van der Lugt in Creemers & Van Delft, 2009). In 2014 werden de eerste rugstreeppadden pas eind maart overgezet. De aantallen zijn minimaal. Op 7 april is een duidelijke piek, er worden dan 21 padden overgezet. De trek is daarna vrijwel direct afgelopen.

De rugstreeppad is in 2014 op 5 verschillende trajecten overgezet.

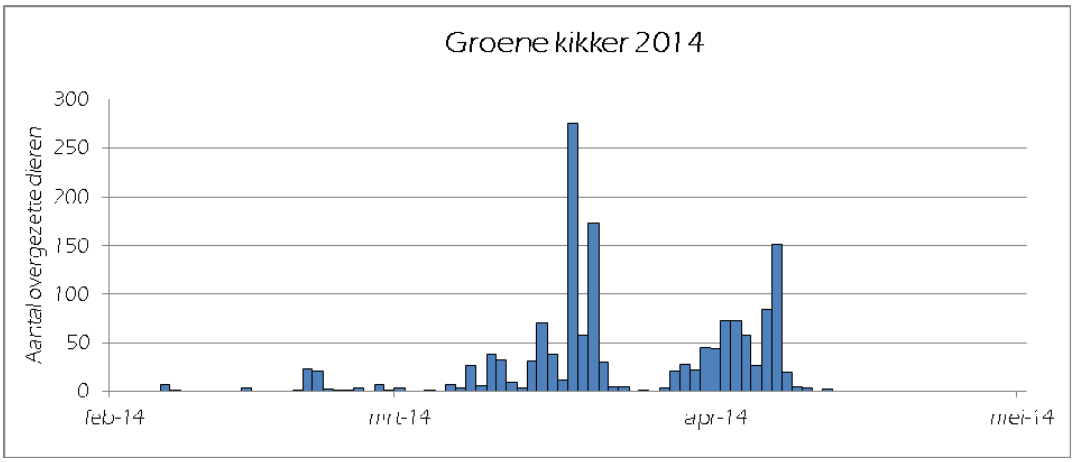
Grafiek 7: Aantal overgezette rugstreeppadden (Bufo calamita) per dag in 2014

3.3.9 Groene kikker

De groene kikker is een warmteminnende soort die vaak wat later in het seizoen actief wordt. Een deel van de groene kikkers overwintert in het water en vertoont dus ook helemaal geen trekgedrag. In februari worden slecht enkele exemplaren aangetroffen. Halverwege maart komt de trek op gang. Dan is direct ook de grootste piek want op 15 maart worden er 56 groene kikkers overgezet. In de dagen daarna worden enkele groene kikkers overgezet waarna de trek even stilvalt. Eind maart/ begin april komt de trek weer wat los maar grote aantallen worden niet meer overgezet.

De groene kikker is in 2014 op 8 verschillende trajecten overgezet.

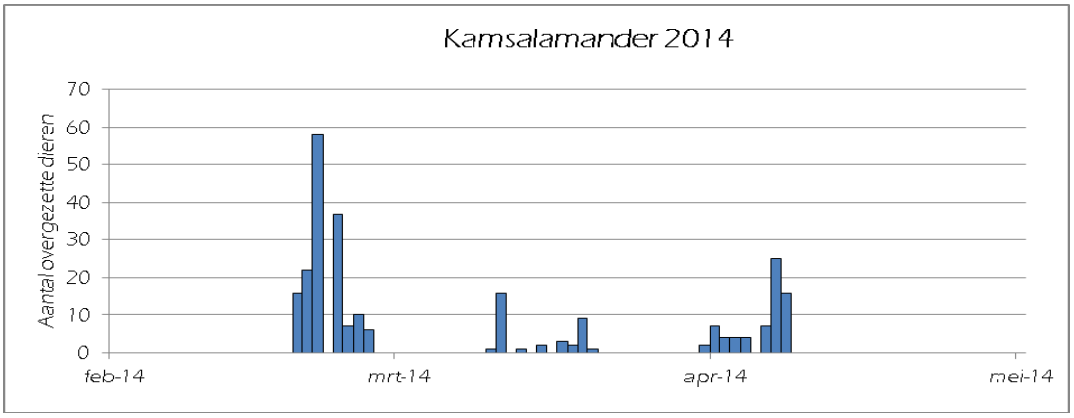
Grafiek 8: Aantal overgezette groene kikkers (Rana esculenta synklepton) per dag in 2014

3.3.10 Kamsalamander

De kamsalamander is een vroege soort die reeds bij lage temperaturen trekt. Dat laat de grafiek ook mooi zien. De trek begon op 18 februari en op 20 februari was direct al grootste piek zichtbaar. Half maart en begin april werden ook nog kleine aantallen kamsalamanders overgezet maar er zijn grote pieken meer zichtbaar.

De kamsalamander is in 2014 op 1 traject overgezet, alleen in Noordwolde-Zuid.

Grafiek 9: Aantal overgezette kamsalamanders (Triturus cristatus) per dag in 2014

5 CONCLUSIES & AANBEVELINGEN

Het jaar 2014 is het zevende jaar dat de website www.padden.nu in de lucht is. Hoewel de financiering voor het project eind 2010 ten einde liep is besloten het project op kosten van RAVON voort te zetten. In 2014 is de website daarom opnieuw onderhouden, zijn vragen beantwoord en zijn er nieuwe werkgroeppagina's aangemaakt. Er is niet meer actief geworven voor nieuwe werkgroepen maar de werkgroepen weten Padden.nu nu zelf te vinden.

We hopen dat deze lijn zich verder voortzet en dat steeds meer paddenwerkgroepen zich aanmelden bij Padden.nu en van de reeds aangesloten werkgroepen nog meer werkgroepen hun gegevens gaan doorgeven. Zo ontstaat er een krachtige dataset die inmiddels zeven opeenvolgende jaren dekt en steeds waardevoller wordt.

Momenteel is het nog lastig om echt harde uitspraken te doen aan de hand van de dataset. Dit komt omdat de samenstelling van de werkgroepen die hun gegevens doorgeven via Telmee.nl steeds wisselt. Nu worden veranderingen in aantallen voor een groot deel veroorzaakt door veranderingen (toename en soms ook wegvallen) van het aantal werkgroepen dat de gegevens doorgeeft. We verzoeken iedereen dan ook wederom de volgende jaren consequent de gegevens in te blijven voeren. In de toekomst kunnen we dan een selectie maken van paddenwerkgroepen waarvan we een complete datareeks hebben over een aantal jaren. Hiermee is het dan mogelijk om uitspraken te doen over een toename of afname van bepaalde soorten en andere trends. De dataset wordt ook gebruikt binnen het NEM (Netwerk Ecologische Monitoring). Door de gestructureerde manier van gegevens verzamelen (schermen vangen alles af) zijn de gegevens zeer waardevol en kunnen ze bijvoorbeeld de berekeningen van trefkansen van soorten ondersteunen.

Bescherming

Naast het signaleren van trends en het vaststellen van patronen in de trek van de verschillende soorten wordt er ook waardevolle data verzameld omtrent het voorkomen van soorten, waaronder enkele zeldzamere beschermde soorten zoals de heikikker, rugstreeppad, kamsalamander, boomkikker, vinpootsalamander en Alpenwatersalamander. Om soorten adequaat te kunnen beschermen is kennis nodig over de verspreiding van deze soorten. De waarnemingen gedaan tijdens de paddenoverzetacties dragen bij aan het verspreidingsbeeld van deze soorten en op deze manier aan de bescherming van deze soorten. Zie www.ravon.nl voor verspreidingskaartjes en meer informatie over het nut van het verzamelen van waarnemingen.

6 DANKWOORD

Bij dezen willen we alle werkgroepen bedanken voor hun enthousiaste deelname aan Padden.nu. In het bijzonder willen we de werkgroepen bedanken die zelf hun gegevens via www.telmee.nl hebben ingevoerd. Zonder de inzet van al deze vrijwilligers is er geen paddenoverzet mogelijk en dus ook geen Padden.nu.

We hopen dat de website Padden.nu jullie stimuleert om door te gaan met het overzetten van trekkende amfibieen. Of het nu gaat over grote of kleine aantallen. Er wordt veel dierenleed mee vorkomen en de datasets geven ondersteuning bij allerlei beschermingsprojecten.

7 LITERATUUR

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. –Nederlandse fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Herder, J.E., 2008. Padden.nu 2008 – meer dan 100.000 amfibieën veilig overgezet! Stichting RAVON, Nijmegen.

Herder, J.E & T.G.P. Hankman, 2010. Padden.nu 2010 – Ruim 20 kilometer aan amfibieën veilig overgezet in Nederland! Stichting RAVON, Nijmegen.

Herder, J.E., 2011. Padden.nu 2011. Ruim zevenduizend kilo aan amfibieën overgezet in Nederland. Stichting RAVON 2011, Nijmegen.

Prudon, B. & R.C.M. Creemers, 2004. Veilig naar de overkant. Een kritische kijk op constructie en onderhoud van amfibieëntunnels. Stichting RAVON, rapportnummer 2004-4.

- Te downloaden op de website van Padden.nu (onder oplossingen/faunapassages)

Van Delft, J.J.C.W., R.C.M. Creemers & A.M. Spitzen-van der Sluis, 2007. Basisrapport Rode Lijst Amfibieën en Reptielen volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Stichting RAVON, Nijmegen.

Van Diepenbeek, A. & J.E. Herder, 2014. Padden.nu 2012 en 2013. Een droog (2012) en een koud voorjaar (2013): wel amfibieëntrek, maar verminderd. Stichting RAVON 2014, Nijmegen.

Van Amstel, C. A. & J.F. van der Beek. Amfibieënwerkgroepen en Overzetmaatregelen. Een inventarisatie naar de doeltreffendheid, de knelpunten en de functies. Afstudeeronderzoek in opdracht van stichting RAVON te Nijmegen en Van Hall Instituut te Leeuwarden.

- Digitaal op te vragen bij stichting RAVON.

Werkman, E.R., J.E. Herder & T.G.P. Hankman, 2009. Padden.nu 2009. Nederland helpt een kwart miljoen amfibieën veilig oversteken! Stichting RAVON 2009.

Websites:

- Padden.nu: www.padden.nu
  - De website voor, over en door paddenwerkgroepen. Met een overzicht van paddenwerkgroepen in Nederland en informatie over de paddentrek, soorten, methode van paddenwerkgroepen, structurele oplossingen en nog veel meer.
- Stichting RAVON: www.ravon.nl
  - Stichting RAVON is de vrijwilligersorganisatie voor bescherming van en onderzoek naar reptielen, amfibieën en vissen in Nederland. Op de website staat onder andere uitgebreide informatie over de in Nederland voorkomende soorten, bescherming en activiteiten zoals excursies, lezingen en cursussen.
- Landschap Noord-Holland: www.landschapnoordholland.nl
  - Landschap Noord-Holland komt op voor de belangen van natuur en landschap in de hele provincie door aankoop, beheer, herstel en ontwikkeling van natuurgebieden.
- KNNV: www.knnv.nl
  - De KNNV is een vereniging die actief in en met de natuur bezig wil zijn: met natuurbeleving, met natuurstudie én met natuurbescherming. De KNNV is de vereniging voor veldbiologie.
- IVN: www.ivn.nl
  - Door natuur- en milieueducatie en communicatie betrekken IVN-vrijwilligers en beroepskrachten mensen en organisaties bij natuur, landschap en leefomgeving. Op deze manier draagt IVN bij aan een duurzame samenleving.
- KNMI: www.knmi.nl/klimatologie
- Natuurbericht: www.natuurbericht.nl
- De Natuurkalender: www.natuurkalender.nl